

KVALITETSVURDERING AF

ØSTSJÆLLANDS MUSEUM

2013

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING.....	2
ØSTSJÆLLANDS MUSEUM.....	4
Nøgletal i 2012.....	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING.....	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	6
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	6
Ressourcegrundlag	7
Forskning.....	9
Formidling.....	10
Samlingsvaretagelse.....	14
Museumslovens kapitel 8	16
FREMTID.....	17
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ ØSTSJÆLLANDS MUSEUM.....	18
BILAG 1: FORSKNINGSEVALUERING	19

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte og kvalificere en professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selv-ejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilkudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilkudsyder, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende

- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der bilagt forskningsevalueringen sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

ØSTJÆLLANDS MUSEUM

Østsjælland Museum er et statsanerkendt museum med ansvar for nyere tids kulturhistorie i Faxe og Stevns kommuner og naturhistorie (geologi) i Faxe, Stevns, Greve, Køge, Solrød og Vordingborg kommuner.

Østsjælland Museum er en selvejende institution oprettet i 1994 som en fusion mellem Stevns Museum (grundlagt i 1922) og Faxe Geologiske Museum (grundlagt i 1963). I 2008 åbnede museet hhv. Geomuseum Faxe i ny udstillingsbygning ved Faxe Kalkbrud og Koldkrigsmuseum Stevnsfort på Stevnsfortet. I 2010 blev Haslev Museum en del af museet.

Nøgletal i 2012

- Østsjælland Museum havde 71.000 brugere.
- Museets samlede indtægter var på 18,9 mio. kr.
- Museet rådede over i alt 26 årsværk, heraf 7 fastansatte videnskabelige årsværk.
- Østsjælland Museumsforening havde i alt ca. 300 medlemmer.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Østsjællands Museums opgavevaretagelse er meget tilfredsstillende.

Museet arbejder målrettet med en kvalitativ udvikling af museet på baggrund af nedskrevne strategier for såvel den samlede virksomhed som de enkelte museumsfaglige opgaver. Museet har særligt de seneste år arbejdet med udvikling af og markeret sig med en klar faglig profil inden for kalkens geologi og kulturhistorie samt koldkrigshistorien, og har lagt og lægger fortsat væsentlige ressourcer i arbejdet med at få Stevns Klint optaget på UNESCOs Verdensarvsliste.

Museet løser alle de museale opgaver på højt niveau. Museet er bevidst om, at det er en udfordring de kommende år at få skærpet museets faglige profil inden for det lokale nyere tids kulturhistoriske område og udfoldet særligt de forsknings- og formidlingsmæssige potentialer herved.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Østsjællands Museum har inden for sit vedtægtsbestemte kultur- og naturhistoriske ansvarsområde defineret et afgrænset fagligt fokus på tre lokalitetsbestemte områder: Kalkens geologi, kalkens kulturhistorie og Den Kolde Krig, der alle rummer nationalt og/eller internationalt perspektiv. Herudover har museet særlig fokus på sikring, forvaltning og udvikling af Stevns Klint med henblik på opnåelse af verdensarvsstatus samt nyere tids kulturhistorie i et lokalt perspektiv. Museet arbejder på en præcisering af ansvarsområdets lokale nyere tids kulturhistorie i forhold til regionale og/eller nationale perspektiver.

Museet har formuleret et strategisk grundlag i form af mission og vision samt udarbejdet en strategi med målsætninger og strategiske pejlemærker for den samlede virksomhed for perioden 2011-14. I tilknytning til strategien er udarbejdet særskilte politikker og strategier for museets faglige opgavevaretagelse, som er konkretiseret i museets arbejdsplan for samme periode. Museets strategi præsenterer udfordringer og målsætninger for såvel den faglige opgavevaretagelse, som den administrative, organisatoriske og driftmæssige udvikling.

Museets mission er at drive og udvikle museumsvirksomhed med lokalet udgangspunkt i relevant lokalt, nationalt og internationalt perspektiv.

Museets vision er, at museet skaber forundring over og nyt perspektiv på livet og historien for alle gennem forskningsbaserede historier fortalt levende og vedkommende med udgangspunkt i autentiske lokaliteter.

Organisation

Østsjællands Museum er organiseret i tre afdelinger:

- Drift- administrationsafdeling
- Museumsfaglig afdeling
- Afdeling for personbåret formidling.

Fra 2010 er der indgået særskilt driftsaftale mellem museet og Stevns Kommune om museets drift og udvikling af Stevns Naturcenter. Museet modtager årligt ca. 0,8 mio. kr. fra kommunen hertil.

Museet driver sin virksomhed i en lang række lokaliteter spredt inden for det geografiske ansvarsområde. Museet har arbejdet målrettet på at sikre en enhedsorganisation gennem etablering/formulering af fælles værdigrundlag, og der er tilrettelagt faste strukturer og procedurer for ledermøder, personalemøder og kommunikation, der sikrer den nødvendige koordinering, videndeling mv.

Til museet er der tilknyttet én støtteforening, Østsjællands Museumsforening, med ca. 300 medlemmer. Hertil kommer foreningen LUF'IVET med ca. 200 medlemmer, hvis formål er at bistå museet med at vedligeholde materiel på Koldkrigsmuseum Stevnsfort.

Ledelse

Østsjællands Museum ledes af en museumsdirektør og to afdelingschefer:

Museets bestyrelse udgøres af op til ni medlemmer. Stevns og Faxe kommunalbestyrelser udpeger hver af deres midte et medlem for den kommunale valgperiode. Den til enhver tid siddende bestyrelse for Østsjællands Museumsforening udgør for to år ad gangen de resterende op til syv medlemmer. Bestyrelsen omfatter pt. to kvinder og syv mænd. Museet oplyser, at fire medlemmer er udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer. Ved valg af bestyrelsesmedlemmer prioriteres kompetencer inden for bl.a. ledelse, økonomi, jura, forvaltning samt lokalkendskab.

Museets bestyrelse har ved fire møder gennemgået og drøftet Kulturministeriets "Anbefalinger for god ledelse i selvejende kulturinstitutioner". Bestyrelsen konstaterer, at den følger hovedparten af ministeriets anbefalinger. Drøftelserne har givet anledning til visse justeringer samt indarbejdelse af nye procedurer, herunder bl.a. selvevaluering, årlig drøftelse af strategi samt øget åbenhed. Anbefalingerne vedr. bestyrelsens størrelse, vederlag og protokol følges ikke.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har defineret et klart fagligt fokus for sin virksomhed
- at museet har formuleret et strategisk grundlag og udarbejdet en strategi for den samlede virksomhed
- at museet har etableret en organisations- og ledelsesstruktur, der understøtter museets opgavevaretagelse og udvikling
- at museets bestyrelse aktivt har forholdt sig til anbefalingerne om god ledelse, at anbefalingerne i stort omfang følges, og at der ved valg til bestyrelsen prioriteres relevante professionelle kompetencer.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at få skærpet det lokalhistoriske faglige fokus
- at museet fortsat arbejder strategisk med udvikling af den samlede virksomhed.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede driftsindtægter i 2012 var på 18,9 mio. kr. Indtægterne var baseret på

Tilskud fra staten	2,3 mio. kr.
Tilskud fra kommune	4,3 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud	5,7 mio. kr.
Egenindtjening	4,4 mio. kr.
Øvrige (lønrefusion mv.)	2,2 mio. kr.

Museets egenkapital udgør 5 mio. kr., hvoraf ca. halvdelen er bundet i museets bygninger. Den øvrige del anvendes løbende til udlæg for fondstilskud.

Der er indgået en samdriftsaftale mellem Faxe og Stevns kommuner om drift af museet. Stevns Kommune er museets offentlige hovedtilskudsgiver.

Ved det nylige budgetforlig i september 2013 har de to kommuner tilsammen forhøjet museets driftsbevilling med i alt 1,2 mio. kr. årligt fra 2014.

Bygninger

Østsjællands Museum råder over i alt syv besøgssteder og fire magasinlokaliteter. Tre af besøgsstederne er knyttet til lokaliteter, der er snævert forbundet med museets fokusområder, herunder Geomuseum Faxe, Koldkrigsmuseum Stevnstort og Stevns Museum.

Tre af besøgsstederne omfatter fredede bygninger/anlæg, herunder Stevnstort, der er blandt de 25 af Kulturstyrelsen udpegede karakteristiske koldkrigsanlæg. Museet ejer selv to bygninger, heraf en fredet bygning (Rasmus Svendsens Skole, som overvejes afhændet) samt en grund til museumsaktiviteter. De øvrige bygninger er kommunalt ejet, og museet er lejer. De to kommuner bidrager i forskelligt omfang til drift og vedligehold af den samlede bygningsmasse. To af museets magasiner stilles vederlagsfrit til rådighed for museet. Ét magasin er privatejet, som museet lejer. De sidste magasinfaciliteter i undergrunden under Stevnstort er ejet af Stevns Kommune, og museet afholder driftsudgifter.

Museets udgifter til bygningsdrift og -vedligehold udgjorde i 2012 ca. 12 % af de samlede udgifter. I dette tal indgår dog ikke udgifter til lønnet personale og det (skønsmæssigt) ene årsværk, som frivillighedsgrupper lægger i vedligeholdelsesarbejdet.

Museet har udarbejdet en samlet oversigt over de bygninger, det råder over med angivelse af status, ejerforhold, forpligtelse og anvendelse. Der redegøres årligt i museets årsberetning for de udførte vedligeholdelsesarbejder. Museet har i henhold til fredningsbestemmelserne udarbejdet og følger en plejeplan for Koldkrigsmuseum Stevnstorts samlede bygningsanlæg og udenomsarealer. Museet har tillige en plan for bevaring og vedligehold af den fredede Rasmus Svendsens Skole. Museet har ikke en samlet prioriteret plan for drift, bevaring og vedligehold af den del af hele bygningsmassen.

Personale

Østsjællands Museum havde i 2012 i alt 26 årsværk, heraf 16 fastansatte årsværk. Af de 16 fastansatte årsværk er syv videnskabelige med relevant faglig baggrund inden for museets ansvarsområde. Hertil kommer videnskabelige medarbejdere i tidsbegrænsede stillinger, medarbejdere i fleksjob samt i stort omfang frivillige tilknyttet museets forskellige afdelinger/lokaliteter.

Museet har pt. en vakant stilling inden for nyere tids kulturhistorie, som ønskes besat med en forskningsprofil.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et bæredygtigt økonomisk grundlag for sit virke og opnår væsentlige ikke-offentlige tilskud
- at museet har god opbakning fra de to kommuner, både hvad angår faste driftstilskud og vilkår i forhold til bygningsmassen
- at ca. 40 % af museets fastansatte medarbejdere har en relevant faglig baggrund i forhold til museets ansvarsområde.

Det er tilfredsstillende:

- at museet kun anvender ca. 12 % af det samlede budget til bygningsdrift- og vedligehold i betragtning af den samlede bygningsmasse, der er til rådighed.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en samlet prioriteret plan for drift, bevaring og vedligehold af den del af bygningsmassen, som museet har ansvar for.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet overvejer de enkelte bygningers anvendelse og betydning for museets videre udvikling og faglige fokus, herunder ressourceforbruget i forhold til udbytte. Og at museet i denne sammenhæng fortsat arbejder for at nedbringe ressourcekrævende forpligtelser ved bygningsmassen
- at museet udarbejder en samlet prioriteret plan for museets arbejde med drift, bevaring og vedligehold af den del af bygningsmassen, som museet er ansvarlig for
- at museet fortsat prioriterer fastansættelse af videnskabeligt personale, der kan bidrage til drift og udvikling af museets opgaver.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Som led i kvalitetsvurderingen er museet blevet bedt om at indsende sine forskningspublikationer fra de seneste fire kalenderår med henblik på en forskningsevaluering i Kulturstyrelsens Faglige Råd for hhv. Nyere Tids Kulturhistorie og Naturhistorie. Det Faglige Råd for Naturhistorie har bedt en sagkyndig inden for geologi fra Statens Naturhistoriske Museum forestå evalueringen af museets forskning inden for naturhistorie.

Museet har indsendt syv publikationer inden for nyere tids kulturhistorie og 40 inden for naturhistorie til evaluering.

Publikationerne inden for nyere tid omfatter en konferensafhandling, tre rapporter, to artikler i en antologi samt indlæg/historier (ca. 120) på museets hjemmeside om hhv. kalkens kulturhistorie og Den Kolde Krig. Alle inden for museets ansvarsområde og fokusområder. Ingen af de publicerede publikationer har været genstand for fagfællebedømmelse, og kun to (endnu upublicerede) betegnes som forskning efter det almene forskningsbegreb. På det naturhistoriske område omfatter publikationerne artikler, bogværk og abstracts. Hovedparten er peer-reviewed og publiceret i relevante medier nationalt og internationalt. Dele ligger dog emnemæssigt uden for museets ansvarsområde. Den udførte forskning vurderes at være på internationalt niveau.

Museets samlede forskning, undersøgelser og udgivelser reflekteres på museets hjemmeside.

Museet indgår i relevante faglige netværk, og samarbejder med museer, universiteter og andre institutioner nationalt og internationalt om sin forskning og undersøgelsesvirksomhed.

Museet har en nedskrevet forskningsstrategi, der omfatter mål for forskningen og dens udvikling inden for tre af museets fokusområder (kalkens geologi, kalkens kulturhistorie, den kolde krig) samt forskning i formidling, herunder mål for forskningssamarbejder. Strategien omfatter tillige mål for forskningens

niveau ved opkvalificering af det fastansatte videnskabelige personale (mindst én forsker på minimum ph.d. niveau inden for hvert af museets fokusområder). Museets konkrete forskningsplaner fremgår af den 4-årige arbejdsplan.

Det fremgår af museets årsberetning for 2012, at museet har igangsat en række større forskningsprojekter og -samarbejder inden for det naturhistoriske område og den kolde krig med andre museer og universiteter nationalt og internationalt. Der er ikke tilsvarende igangsat eller gennemført forskning inden for områderne kalkens kulturhistorie og den lokale nyere tids kulturhistorie. Af museets arbejdsplan fremgår, at forskning inden for områderne er under opbygning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet inden for naturhistorie bedriver forskning på internationalt niveau
- at museets naturhistoriske forskning i stort omfang publiceres i differentierede typer af publikationer i relevante, fagfællebedømte medier nationalt og internationalt
- at museet indgår i faglige netværk og samarbejder nationalt og internationalt om sin forskning
- at museet har en nedskrevet forskningsstrategi, der omfatter mål for forskningen, herunder kompetencemål for det fastansatte videnskabelige personale.

Det er tilfredsstillende:

- at museets samlede forskning, viden og undersøgelser reflekteres på museets hjemmeside.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningsstrategi ikke omfatter fokusområdet om den lokale nyere tids kulturhistorie.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke de seneste fire år har publiceret forskning inden for nyere tids kulturhistorie.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udbygger sin forskningsstrategi med mål for forskningen på det lokale kulturhistoriske område
- at museet prioriterer ressourcer til at bringe museets forskning inden for nyere tids kulturhistorie op på niveau med museets naturhistoriske forskning
- at museet har fokus på og prioriterer at få forskningen inden for nyere tids kulturhistorie publiceret i relevante medier nationalt og internationalt.

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Museet bedriver en omfattende og differentieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af varierede formidlingsformer (analoge og digitale medier) målrettet forskellige brugergrupper. Museet formidler sit ansvarsområde gennem genstands- og interiørudstillinger, særudstillinger, omvisninger/guidede ture/byvandring (levende formidling), foredrag, arrangementer, undervisning, publikationer, via hjemmeside, på sociale medier, apps mm.

Museet har tre medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer. Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med museer, vidensinstitutioner og andre aktører i ind- og udland om udvikling af sin formidlingsvirksomhed. Museet benytter tillige brugerinddragelse i udviklingen af formidlingen.

Museet har en nedskrevet strategi for den samlede museumsvirksomhed, som er konkretiseret i museets arbejdsplan.

Formidlingen af museets ansvarsområde og fokusområder tager afsæt i syv besøgssteder: Koldkrigsmuseum Stevnfort, Geomuseum Faxe, Stevns Museum, Haslev Museum, Lille Heddinge Rytterskole, Rasmus Svendsens Skole og Stevns Naturcenter. Museet har de seneste år særligt lagt ressourcer i at udvikle formidlingen inden for fokusområderne: Kalkens geologi, Kalkens kulturhistorie, Den Kolde Krig samt Stevns Klint verdensarv. Der ligger et væsentligt potentiale i at nytænke og udvikle formidlingen inden for den lokale nyere tids kulturhistorie.

Kalkens geologi formidles med udgangspunkt i Geomuseum Faxe og Faxe Kalkbrud samt Stevns Klint. På Geomuseum Faxe er der en permanent geologisk udstilling, der løbende suppleres med nytænkende og eksperimenterende særudstillinger samt formidling af aktuelle fund og nyere hvervelser. Formidlingen sker gennem udstilling af genstande/præparater, tekstplancher, digitale medier (touchscreens) og omvisninger. Brugere inddrages aktivt gennem bl.a. guidede ture (fossiljagt) i kalkbruddet samt ved digital analyse af egne fossilfund. Museet havde ca. 13.500 besøgende i 2012. Den naturhistoriske formidling er yderligere suppleret af museets tilbud gennem Naturvejleder Faxe/Naturcenter Fiskerhuset, hvor der tilbydes naturoplevelser, undervisning, ture mv. Formidlingen af Stevns Klint er under opbygning/nyudvikling, men foregår i dag bl.a. fra en mindre udstilling på Stevns Museum, en ubemandet udstilling på Mandehoved samt ved guidede ture, app og hjemmeside.

Formidlingen af kalkens kulturhistorie er under opbygning, og formidles aktuelt i en ny udstilling på Geomuseum Faxe og i mindre omfang på Stevns Museum. De faste udstillinger belyser aspekter af kalkens betydning, udvinding og anvendelse og suppleres af særudstillinger, ubemandede udstillinger samt af tavler og plancher ved en række kulturhistoriske lokaliteter forbundet med kalkens kulturhistorie, herunder en udstilling i Fyrmesterboligen ved Stevns Fyr. Museet arrangerer desuden guidede ture og stiller en mobil-app gratis til rådighed for brugerne. Stevns Naturcenter indgår i den samlede formidling af kalkens natur- og kulturhistorie med særlige tilbud til undervisningssektoren. Stevns Museum, Stevns Klint, ny udstilling ved Mandehoved og den øvrige formidling af Stevns Klint havde i 2012 tilsammen ca. 19.300 besøgende.

Den Kolde Krig formidles med udgangspunkt i Stevnfortet, der var et fungerende militært anlæg frem til september 2000, men nu drives som en afdeling af museet. Koldkrigsmuseum Stevnfort formidler det næsten intakte anlæg, både de overjordiske og de underjordiske dele i den historiske kontekst. Brugere introduceres til fortet og Den Kolde Krig ved en film og en folder om anlægget og dets nationale og internationale betydning. Formidlingen i undergrunden sker af hensyn til sikkerheden alene ved guidede ture. De guidede ture er differentierede i forhold til målgrupper. Brugere vises rundt i fortets underjordiske gange, kontrolrum mv. Der er visse steder installeret lydspor. Formidlingen over jorden sker gennem omvisninger, app, audioguides og sparsom skiltning. Formidlingen er fokuseret på fortets rolle i den store historie, dvs. betydningen for Danmarks sikkerhed og for NATO. Museet arbejder på

at udvikle formidlingen med interviews og videoer både til udstillingen og til app'en. Museet havde ca. 35.000 besøgende i 2012. Museet har indgået et formaliseret samarbejde og arbejdsdeling med Øhavsmuseet om Den Kolde Krig, hvor Øhavsmuseet (Koldkrigsmuseum Langelandsfortet) koncentrerer indsatsen omkring relationen til Østblokken, og Østsjællands Museum fokuserer på Den Kolde Krig fra et vestligt perspektiv. Museet indgår i og bidrager til Kulturstyrelsens arbejde med kortlægning og bevaring af koldkrigshistoriens bygningsarv/monumenter.

Stevns Klint er kandidat til UNESCO's liste over verdensarv. Museet har lagt og lægger fortsat væsentlige ressourcer i arbejdet med realisering af klinten som verdensarv. Ansøgningen om optagelse på verdensarvslisten blev afgivet i februar 2013. I efteråret 2013 er der gennemført en uvildig international ekspertvurdering som led i den videre proces forud for Verdensarvskomiteens stillingtagen. Museet er ansvarlig for forsknings- og formidlingsdelen samt koordineringen af den samlede ansøgningsproces. Kulturstyrelsen følger museets arbejde og finder, at museet arbejder meget professionelt som anker for den samlede proces. Særligt har museet med succes arbejdet aktivt med inddragelse af Klintens mange interessenter (ejer, lodsejere, kommunerne og andre aktører) i hele udviklingen af verdensarvsprojektet og herved skabt den nødvendige lokale forankring og opbakning. Museet arbejder målrettet på dels at udbrede kendskabet til kandidaturet, dels den videre udvikling af det samlede område og formidlingen heraf på baggrund af en fastlagt forvaltningsplan. Der forelægger en ambitiøs plan for udvikling af området. Udover særudstillingsformidling på Stevns Museum af bl.a. verdensarvsprojektet og en erhvervet samling af fossiler fra Stevns Kridtbrud samt andre formidlingstiltag langs Klinten (Mandehoved, Stevns Fyr mv.), er en række væsentlige tiltag blevet realiseret/indviet i 2012, herunder særligt skiltning langs Klinten samt den digitale formidling gennem ny hjemmeside Kalklandet.dk og Stevns Klint App. Tiltag, museet har lagt væsentlige ressource i at udvikle de seneste år, og som danner fundament for museets videre arbejde med en sammenhængende tværfaglig formidling af Klinten.

Den lokale nyere tids kulturhistorie formidles med afsæt i Stevns Museum, Haslev Museum, Lille Hedinge Rytterskole og Rasmus Svendsens Skole. De to skoler anvendes i begrænset omfang og alene på efterspørgsel til undervisningsforløb. Rytterskolen havde 232 besøgende i 2012. Rasmus Svendsens Skole havde under 50 besøgende i 2012 og overvejes afhændet. På Haslev Museum formidles Haslev bys udvikling i perioden 1870 til ca. 1950'erne med fokus på centrale dele ved epoken, herunder bl.a. fra landsby til stationsby, naturalier- og pengeøkonomi og indre mission. Udstillingen er ikke fornyet/opdateret siden dens etablering. Formidling har traditionel karakter med genstande i montre, interiører og tekstplancher. Der er ikke anvendt digitale formidlingsformer. Udstillingen havde ca. 1.100 besøgende i 2012. Museet arbejder med at aktualisere og supplere formidlingen i samspil med det eksisterende bymiljø i Haslev gennem skoletjenesten, byvandring og særudstillinger. På Stevns Museum vises en lokal kulturhistorisk udstilling af fortrinsvis landbrugskultur og håndværk. Udstillingen er rig på genstande, men fremstår helt uformidlet. Museet er grundet de dårlige bevaringsforhold i bygningen ved at overveje, hvad der skal ske med udstillingen.

Museets samlede formidling suppleres og understøttes af den nye hjemmeside Kalklandet.dk og Stevns Klint App. Hjemmesiden er overskuelig og præsenterer museets mange attraktioner og tilbud og giver adgang til museets samlinger, forskning, viden mv. Stevns Klint App giver gennem et omfattende materiale af historier, film, spil animationer, billeder, kort mv. viden om Stevns Klint samt de mange attraktioner og steder langs klinten, som brugerne kan besøge.

Museet har annoncerede undervisningstilbud, undervisningsforløb og -materialer, herunder flerfaglige og tværfaglige, fordelt på førskole, grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Herudover tilbyder museet lærerkurser. Tilbuddene vedrører fortrinsvis fokusområderne kalkens geologi, kalkens kulturhistorie og Den Kolde Krig. Museets undervisningstilbud er udviklet i samarbejde med uddannelsesinstitutioner og kommunerne (skoleforvaltningen) og er koordinerede med trinmål og læreplaner. Undervisningsmateriale kan downloades fra museets hjemmeside og er repræsenteret på e-museum.dk. Museet indgår i relevante netværk og samarbejder om udvikling af undervisningstilbud, herunder bl.a. Skoletjenesten på Sjælland, Learning Museum.

I 2012 benyttede i alt 396 klasser/hold sig af museets tilbud (i alt 9.315 deltagere).

Museets brugere

Museum Østsjælland havde i 2012 i alt 71.242 brugere fordelt på museets forskellige besøgssteder, her til kommer ca. 800 deltagere ved museets foredrag mv.

Museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse på tre besøgssteder: Geomuseum Faxe, Koldkrigsmuseum Stevnstort og Stevns Museum. På Geomuseum Faxe og Stevns Museum er der i 2012 ikke samlet tilstrækkelig mange spørgeskemaer til, at der kan gives valide resultater på alle undersøgelsesparametre. På det overordnede niveau viser undersøgelsen, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen på Geomuseum Faxe ligger på niveau med landsgennemsnittet og gennemsnittet for andre naturhistoriske museer. Undersøgelsen viser også, at 89 % af brugerne kommer fra Danmark, heraf kun 7 % fra egen kommune, at 57 % er over 50 år og 9 % i aldersgruppen 14-29 år, og at 54 % er kvinder. På Stevns Museum viser undersøgelsen, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen ligger under niveauet for landsgennemsnittet og gennemsnittet for andre kulturhistoriske museer. Undersøgelsen viser også, at museet ligger under niveauet på alle parametre i undersøgelsen. 82 % af brugerne kommer fra Danmark, heraf kun 7 % fra egen kommune. 66 % er over 50 år, 9 % i aldersgruppen 14-29 år, og 54 % er kvinder. På Koldkrigsmuseet viser undersøgelsen, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen ligger på niveau med landsgennemsnittet og gennemsnittet for andre kulturhistoriske museer. Undersøgelsen viser også, at 93 % af brugerne kommer fra Danmark, heraf kun 6 % fra egen kommune, at 52 % er over 50 år og 17 % i aldersgruppen 14-29 år, og at 62 % er mænd.

Museet oplyser, at de er opmærksomme på problemstillingen om for få indsamlede skemaer. På Geomuseum Faxe er situationen den, at de får udleveret skemaerne, men at de ikke får dem indsamlet igen. Museet vil gentænke uddelingsmetoden. Museet oplyser, at de aktivt analyserer de årlige resultater af brugerundersøgelsen. Museet har bl.a. fokus på at øge andelen af lokale brugere ved at skabe tilbud, der giver genbesøg for de lokale.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver en omfattende og differentieret formidlingsvirksomhed med brug af varierede formidlingsformer både i og uden for museet med afsæt i en nedskrevet formidlingsstrategi
- at museet aktivt og professionelt bidrager til realisering af Stevns Klint som verdensarv
- at museet har medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer, indgår i relevante faglige netværk og samarbejder og benytter brugerinddragelse i udviklingen af formidlingen
- at museet har undervisningstilbud, som er udviklet i samarbejde på undervisningssektoren, tilpasset læreplaner og trinmål og som benyttes i stort omfang.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets formidling af den lokale nyere tids kulturhistorie samlet set fremstår underprioriteret med bl.a. udstillinger af ældre dato med uopdateret, sparsom og traditionel formidling.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke samler nok spørgeskemaer ind til at få valide resultater på alle parametre i den nationale brugerundersøgelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at få opdateret/udviklet sin formidling af den lokale nyere tids kulturhistorie og bringe den på niveau med museets øvrige formidling af ansvarsområdet
- at museet sikrer, at der samles tilstrækkeligt med spørgeskemaer ind på de udvalgte uddelingssteder
- at museet fortsætter sit målrettede arbejde med en professionel og kvalitativ udvikling af museets samlede formidlingsvirksomhed.

Samlingsvaretagelse

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

Østsjællands Museum rummer samlinger inden for nyere tids kulturhistorie og naturhistorie. Samlingen omfatter samlet set ca. 18.000 genstandsnumre, heraf ca. 5.000 naturhistoriske genstande/præparater og 13.000 kulturhistoriske genstande - fortrinsvis vedr. landbrugskultur, håndværk og stationsby. Museet har særligt de seneste år fokuseret indsamlingen inden for indsatserne kalkens geologi, kalkens kulturhistorie samt den kolde krig.

Museet har en nedskrevet indsamlings- og dokumentationspolitik, skriftlige retningslinjer for indsamlingsarbejdet (indsamlingsinstruks) samt en nedskrevet strategi for indsamlings- og dokumentationsarbejdet. Materialet vidner om, at museet fører en aktiv, restriktiv og fagligt reflekteret indsamlingspraksis. Der er skabt sammenhæng til museets overordnede strategiske målsætninger og satsningsområder, der redegøres for de særlige forhold vedr. hhv. indsamling af naturarv og kulturarv, og der arbejdes konsekvent med en koordinering af indsamlingsindsatsen med andre museer.

Museet opererer bevidst i sit samlingsarbejde med en opdeling i hhv. naturarvssamlinger og kulturarvssamlinger, som udgør museets lovbestemte samling, samt formidlings-, forsknings/dokumentations- og brugssamlinger, som anvendes som led i museets faglige arbejde.

Registrering & indberetning

Museet er forpligtet til at registrere sin samling og indberette den til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID).

Østsjællands Museum har registreret hele sin kulturhistoriske samling i det fællesmuseale samlingssystem, Regin, og indberettet alt til Museernes Samlinger. En række genstande fra det tidligere selvstændige Haslev Museum planlægges accessioneret i museets samling. Genstandene er som led i fusionen i

2010 ikke i udgangspunktet optaget i museets samling. Registrering og indberetning af relevante genstande fra denne gruppe gennemføres inden udgangen af 2014 som led i museets igangsatte arbejde med en samlingsgennemgang. Museet har afsat ekstra ressourcer til færdiggørelse af arbejdet.

Museets naturhistoriske samling er registreret digitalt (Excel regneark), og følger internationalt anerkendt registreringsstruktur og -terminologi.

Museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering (registreringsinstruks), dokumenterer sin registreringspraksis og -historik og har personale med relevant registreringskompetence. Museet anfører den faglige begrundelse for indsamlingen i registreringen og har en strategi for registreringsarbejdet, der er konkretiseret i museets arbejdsplan 2011-14 og handlingsplaner for samlingsvaretagelsen.

Museet giver mulighed for at søge i museets samling via museets hjemmeside.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

Museets samling opbevares i udstillinger på fem af de syv besøgssteder og på fire magasinlokaliteter (hovedmagasin i St. Heddinge, magasin på Sofiendalskolen, magasin under det gamle rådhus i Faxe samt et antal magasiner i undergrunden på Stevnstoft).

Samlingens bevaringstilstand er af museet vurderet til 55 % i hhv. stabiliseret og formidlingseget tilstand, og 45 % i hhv. behandlingskrævende og svært skadet tilstand.

Bevaringscenter Næstved har i august 2013 vurderet bevaringsforholdene i museets udstillinger og magasiner. Af rapporten fremgår, at den samlede bevaringsfaglige vurdering er, at såvel fysiske rammer som museets samlede bevaringsindsats er tilfredsstillende eller særdeles tilfredsstillende. Museet har i 2010 udarbejdet en samlet prioriteret bevaringsplan for såvel det præventive som udbedrende bevaringsarbejde med samlingen, som museet målrettet og systematisk har arbejdet efter til forbedring af bevaringsforholdene. Museets har tillige en nedskrevet strategi bevaringsarbejdet.

Museet har igangsat en systematisk gennemgang af samlingen med henblik på fokusering og prioritering af bevaringsindsatsen. Museet har i 2011 og 2012 udskilt i alt 700 genstande fra samlingen. Der er løbende sendt genstande til konservering, der er gennemført nødvendige foranstaltninger til forbedring/optimering af klimaforhold og sikringsforhold, og dårlige magasiner er fraflyttet (i 2012 og 2013 har museet arbejdet med at samle mindre magasiner i museets hovedmagasin i St. Heddinge).

Bevaringscenterets rapport peger på mindre tiltag af klima-, lys- og sikringsmæssig art, der kan forbedre forholdene yderligere på visse magasiner og i nogle af udstillingerne. Rapporten peger tillige på, at den væsentligste bevaringsmæssige udfordring ligger i udstillingen på Stevnstoft Museum. Bygningen er utæt og uisoleret, der er problemer med klima- og lysforhold, skimmel samt skadedyr. Museet har etableret en række nødvendige foranstaltninger og procedurer til forbedring af forholdene, herunder affugtning, grundig monitorering for skadedyr og intensiv indsats mod skimmel. Museet ønsker at opføre en helt ny udstillingsbygning fremfor at gøre den eksisterende bygning egnet til museumsgenstande.

Museet har tegnet andele i og indgået aftale med Bevaringscenter Næstved om museets bevaringsarbejde. Museet samarbejder desuden med Statens Naturhistoriske Museum om det naturhistoriske bevaringsarbejde.

Museet ønsker at indgå samarbejde med nabomuseer om etablering af et fælles magasin. Museet sonderer/overvejer forskellige muligheder. Der foreligger endnu ingen konkrete planer. Museet har mulighed for at udvide sin egen magasinkapacitet ved at tage flere egnede lokaler i brug i undergrunden under Stevnstort.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet på indsamlingsområdet har nedskrevne retningslinjer for sit indsamlings- og dokumentationsarbejde (politik, instruks, strategi), der sikrer en aktiv, restriktiv og fagligt begrundet indsamlingspraksis inden for ansvarsområdet og fokusområderne, og at museet konsekvent koordinerer sin indsamlingsindsats med andre museer
- at museet på registreringsområdet er ajour med registrering og indberetning af sin kulturhistoriske samling, at den naturhistoriske samling er fuldt digitalt registreret efter internationalt anerkendt struktur og terminologi, og at museet har god og systematiseret praksis omkring sit registreringsarbejde med nedskrevne retningslinjer, strategi, arbejdsplan, uddannet personale mv.
- at museet på bevaringsområdet har en nedskrevet strategi for bevaringsarbejdet og arbejder målrettet og systematisk efter en samlet prioriteret bevaringsplan.

Det er tilfredsstillende:

- at museet giver mulighed for at søge i museets samling via hjemmesiden
- at museet er bevidst om og har overblik over bevaringsproblemerne ved Stevn Museum, og at der er etableret nødvendige foranstaltninger til forbedring af forholdene.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at få skabt egnede rammer om genstandene/udstillingen på Stevn Museum
- at museet med afsæt i Bevaringscenterets rapport supplerer/fornyser sin prioriterede plan for det samlede bevaringsarbejde.

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Østsjællands Museum varetager opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for nyere tids kulturhistorie i Faxe og Stevn kommuner. Det indebærer, at museet bidrager med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier som led i kommunernes fysiske planlægning. Museet bidrog i 2012 til 13 lokalplaner og behandlede 213 bygge- og anlægssager, hvor der blev afgivet indsigelser i 36 sager, hvoraf de fem blev fulgt. Museet giver udtryk for, at samarbejdet med kommunerne er velfungerende. Samarbejdet er ikke formaliseret, men museet oplever at blive inddraget tidligt i kommunernes planlægning.

Museet ønsker at udvikle sit kapitel-8 arbejde i retning af mere proaktivitet og gennem formaliserede samarbejde med andre museer og institutioner i regionen. Konkret ønskes et yderligere samarbejde i form af koordinering med Museum Sydøstdanmark, som har det arkæologiske ansvar i bl.a. Faxe og Stevns kommuner. Museet har tillige planer om samarbejde med Greve Museum og Museum Lolland Falster med henblik på arbejdsdeling og bedre udnyttelse af ressourcer og kompetencer.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et velfungerende samarbejde med kommunerne og inddrages tidligt i kommunernes planlægning
- at museet arbejder for etablering af formaliserede samarbejder med andre museer og institutioner i regionen med henblik på koordinering, arbejdsdeling og bedre ressourceudnyttelse i opgavevaretagelsen.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsat udvikler sin rolle som aktør i den kommunale planlægning og udvikling, herunder arbejder for en formalisering af samarbejdet med kommunerne
- at museet prioriterer fortsat at arbejde for etablering af formaliserede samarbejder på området.

FREMTID

Museet har i nær fremtid særlig fokus på realisering af Stevns Klint som UNESCO Verdensarv. Afgørelsen herom har væsentlig betydning for museets videre arbejde. Hertil kommer udvikling af særligt området nyere tids kulturhistorie i lokalt perspektiv, herunder særligt på formidlings- og forskningsområdet.

Museet og de to kommuner har ingen aktuelle planer eller ønsker om fusion med andre museer. Museet ønsker at udbygge og udvikle forpligtende samarbejder med museer og andre institutioner, hvor det er relevant.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ ØSTSJÆLLANDS MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Østsjællands Museum fandt sted den 11. oktober 2013.

Tilstede var:

Fra museet:

Bestyrelsesformand Jens Carl Jørgensen
Museumsdirektør Tove Damholt
Overinspektør Thomas Tram Pedersen
Drifts- og administrationsleder Ilse Sørensen

Fra Stevns Kommune:

Udvalgsformand Mogens Haugaard Nielsen
Kulturchef Jane Sandgaard

Fra Faxe Kommune:

Udvalgsformand Martin Hillerup
Kulturchef Benny Agergaard

Fra Kulturstyrelsen:

Chefkonsulent Kathrine Lehmann
Museumskonsulent Hans-Henrik Landert

I forbindelse med besøget besigtigedes udstillinger på Geomuseum Faxe, Haslev Museum, Koldkrigs-
museum Stevnfort, og Stevns Museum samt magasiner på Sofiendalskolen og Stevnfort.

BILAG 1: FORSKNINGSEVALUERING

Forskningsevaluering af Østsjællands Museum: Naturhistorie

Kulturstyrelsen har anmodet undertegnede, lektor, dr.scient. Arne Thorshøj Nielsen, Statens Naturhistoriske Museum, om at foretage en evaluering af Østsjællands Museums naturvidenskabelige forskning 2009-2012.

Der er ikke udstukket specifikke linjer for evalueringen, der skal tage udgangspunkt i Kulturministeriets almene forskningsbegreb (som er udleveret i kopi).

Som baggrund for evalueringen er udleveret liste over bøger og artikler skrevet af medarbejdere ved Østsjællands Museum samt kopier af disse artikler og bøger. Der foreligger ikke oplysninger om arbejder i trykken. Forfatterne omfatter:

Fastansatte:

Tove Damholt: Museumsdirektør, Østsjællands Museum

Jesper Milàn: Museumsinspektør Geomuseum Faxe/Østsjællands Museum. Var i 2008-2011 delvist finansieret af et post doc projekt på Københavns Universitet

Sara Gelskov: Naturvejleder Faxe Kommune/Østsjællands Museum

Kirstine Østergaard, Biolog og naturformidler ved Østsjællands Museum med særlig fokus på klintens botanik.

Ikke fastansatte:

Bodil W. Lauridsen: Ansat som geolog på museet i 2006-2008.

Thomas Hansen: Projektansat på Østsjællands Museum 2011

Bo W. Rasmussen: Timelønnet ansættelse på museet i perioden 2011-2012 herunder vikar for Jesper Milàn sommeren 2012.

Michael Houmark-Nielsen: Honorarlønnet i 2011 til gennemførelse af opgaver for museet.

Claus Heinberg: Honorarlønnet i 2012 til at udarbejde bog for museet.

Lothar H. Vallon: Gæsteforsker på kontrakt

Tina A. Koch-Kjeldahl: Gæsteforsker på kontrakt

Thomas W. Johansen: Biolog, kontraktansat i 2012 ved Østsjællands Museum til formidling af klintens dyreliv.

Vedrørende forfatterlisten skal det bemærkes:

1) De publikationer, Lauridsen optræder som forfatter på, er fra 2010-2012, hvor hun ikke iflg det oplyste var lønnet fra Østsjællands Museum, hvorfor jeg ikke medregner hendes publikationer som bidrag fra Østsjællands Museum. Det kan tage tid at publicere, men alle peer-reviewed artikler er fra 2011-2012, dvs 3-4 år efter udløb af ansættelse ved Østsjællands Museum.

2) Rasmussen optræder primært som forfatter pga sin egenskab af radiograf, hvor han har forestået røntgenoptagelser af en fossil koprolit og derfor er medforfatter på et par artikler, dvs ikke qua sin ansættelse på Østsjællands Museum. Samtlige publikationer dette vedrører har dog Milan som hovedforfatter. Rasmussen har desuden udført bachelor og speciale opgaver på et danekræ fra Faxe, hvor Milan har været medvejleder. Eftersom resultaterne ikke er publicerede kan dette dog ikke klassificeres som forskning.

3) Det er uklart for mig i hvilket omfang Østsjællands Museum har bidraget til publikationer skrevet af Vallon. Men under alle omstændigheder vedrører de ikke emner, der falder inden for museets naturhistoriske ansvarsområde.

4) Det er ligeledes uklart for mig i hvilket omfang Østsjællands Museum har bidraget til publikationer skrevet af Milan, der var deltids post-doc ansat på KU 2008-2011. Emnemæssigt faldet flertallet af publikationerne uden for ØM's faglige ansvarsområde, hvilket antyder, at de er skrevet af Milan i hans egenskab af postdoc.

Listen over publikationer, der dækker perioden 2009-2012, er inddelt i kategorierne:

- Faglige publikationer med peer-review (dvs. egentlige videnskabelige afhandlinger)
- Faglige publikationer uden peer-review
- Populærvidenskabelige publikationer
- Publikationer om naturhistorisk formidling
- Konference bidrag (abstracts)
- (Vejledning af) Kandidat og Bachelorprojekter
- Elektroniske populærvidenskabelige publikationer

Dette er en relevant sontring. I tabel 1 er opgjort forfatterens publikationer igennem tid inden for de respektive kategorier. For så vidt forskning angår er kun de 2 første kategorier samt konference bidrag relevante, med hovedvægten på peer-reviewed artikler. Bemærk venligst at en artikel kan have flere forfattere, hvorfor en simpel sammentælling af forfatterbidrag i tabel 1 ikke nødvendigvis er overensstemmende med antal anførte artikler. 1 artikel fra Lauridsen er ikke medregnet i opgørelsen af ovenstående grunde.

I den medsendte liste er anført 29 peer-reviewed artikler, 3 ikke-peer-reviewed artikler og 8 møde abstracts.

Peer-reviewed artikler: Museets fastansatte medarbejdere er medforfattere på 25 af disse. Af de resterende 4 er 1 skrevet af Lauridsen et al (2012) og kan ikke medregnes som bidrag fra Østsjællands Museum jvnf pkt 1 oven for. De resterende 3 er skrevet af Vallon, til dels sammen med Kjeldahl, se pkt 3 oven over.

Ikke-peer-reviewed artikler: Museets fastansatte medarbejdere er medforfatter på 2 af disse.

Abstracts: Museets fastansatte medarbejdere er medforfatter på alle anførte møde abstracts.

Udover en 4-siders artikel, som Damholt har bidraget til, er alle øvrige egentlige videnskabelige artikler skrevet med bidrag af Milan og/eller Vallon, men langt hovedparten vedrører videnskabelige emner uden for Østsjællands Museums ansvarsområde. Kun 3 artikler foruden 2 ikke-peer-reviewed artikler/bøger publiceret 2009-2012 vedrører emner inden for Østsjællands Museums ansvarsområde. Flertallet af de videnskabelige artikler vedrører koprolitter (forstenet fæces) og reptil sporfossiler. Det skal understreges, at forskningen som sådan er af international klasse, men det er et problem at sondre hvad der vedrører Milans ansættelse som post-doc på KU og hvad der kan krediteres ØM. Begrundet i emnevalget er det mit indtryk, at Milans publicerede forskning hidtil overvejende har vedrørt hans KU ansættelse.

De artikler, som er relevante for Østsjællands Museums faglige ansvarsområde, er følgende:

Faglige publikationer med peer-review

Pedersen, S.A.S., and Damholt, T. 2012. Cliff collapse at Stevns Klint, south-east Denmark. Geological Survey of Denmark and Greenland Bulletin 26, 5-8.

Milàn, J., Lindow, B.E.K., and Lauridsen, B.W. 2011. Bite traces in a turtle carapace fragment, middle Danian (Lower Paleocene) bryozoan limestone, Faxe, Denmark. Bulletin of the Geological Society of Denmark, 59, 61-67.

Milàn, J. 2010. Coprolites from the Danian limestone (Lower Paleocene) of Faxe Quarry, Denmark. New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin 51, 215-218.

Faglige publikationer uden peer-review

Damholt, T. & Surlyk, F., 2012. Nomination of Stevns Klint for inclusion in the World Heritage List. Østsjællands Museum, 160 pp.

Houmark-Nielsen, M. 2011. Stevns halvøen og Kvartærtidens isstrømme. Geologisk Tidsskrift, 2011, 1-11.

Sammenfatning

Der er kun udført forskning inden for geologi; et par populærvenskabelige bidrag om biologiske emner kan ikke betegnes forskning. Jesper Milan har som den eneste en omfattende og imponerende videnskabelig produktion i perioden 2009-2012, men hidtil overvejende inden for emner, der falder uden for Østsjællands Museums ansvarsområde – og det er uklart i hvilket omfang ØM kan krediteres for denne forskning.

En videnskabelig produktion fra Østsjællands Museum 2009-2012 på 3 korte videnskabelige artikler samt et ikke-peer-reviewed bogværk og en enkelt dansk-sproget artikel inden for det lokale ”ressort område” må betegnes sparsom. I samme tidsrum er publiceret en lang række populærvenskabelige artikler og små bøger af høj kvalitet til forskellige målgrupper fra børn til den avancerede amatør, men de kan ikke kategoriseres som bidrag til forskning, selv om ØM bestemt må roses for disse bidrag. Damholt & Surlyk (2012) er en meget indbydende publikation, men af opsummerende karakter.

København d. 25/10 2013

Arne Thorshøj Nielsen

Lektor, dr.scient., Statens Naturhistoriske Museum

Forskningsevaluering af Østsjællands Museum: Nyere Tids Kulturhistorie

Vurderingen er foretaget af museumsinspektør, ph.d. Morten Pedersen, Nordjyllands Historiske Museum og museumsinspektør, seniorforsker, ph.d. Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet.

Til vurderingen er indleveret følgende:

1.

Larsen, Margit Bech: Mellem afskrækkelse og symbolforsvar. Den politiske og militære baggrund for opførelsen af Stevnsfort og Langelandsfort 1945-1954. Et casestudie i dansk forsvars- og alliancepolitik. Afhandling for magisterkonferensen i historie, Københavns Universitet 2010. Angiveligt under udgivelse ved Østsjællands Museum per juni 2013.

2.

Larsen, Margit Bech: Stevnsfortet – demonstration af dansk forsvarsvilje. Rapport, modtager ikke angivet.

3.

Ålsbøl, Helle: Kalkens Kulturhistorie. 71 historier om kulturhistorie langs Stevns Klint. Østsjællands Museum, udgivet 2012 på www.kalklandet.dk/historie/historier-0.

4.

Pedersen, T. T.: Den kolde Krig. 53 historier om Den Kolde Krig ved Stevns Klint. Østsjællands Museum, udgivet 2012 på www.kalklandet.dk/historie/den-kolde-krig.

5.

Pedersen, T.T.: Flødeskumsfronten klædt i beton; Med frygt skal man forsvar bygge. I krigens fodspor. Forsvarsbyggerier i Danmark. Kulturarvsstyrelsen, 2010, side 65-74; side 75-87.

6.

Pinholt, N.H.: Stevns Fyr 1818-1945, En kulturhistorisk kortlægning af Stevns gamle og nye fyr samt af Redningsstationen Stevns. Upubliceret rapport, 2010.

7.

Pinholt, N.H.: Dokumentation af Farvandsvæsnets kystudkigshytte ved Stevns Fyr. Upubliceret rapport, 2011.

Karakteristik

Publikationerne består af en konferensafhandling (1), tre rapporter (2,6,7), to indlæg på www (3,4) og to artikler i en antologi (5). Samtlige titler er på dansk, og ingen af de fremsendte arbejder har været genstand for fagfællebedømmelse med henblik på publikation. I det følgende behandles hvert nummer for sig.

Vedrørende (1) er der tale om en antaget afhandling for magisterkonferensen i historie ved Københavns Universitet fra 2010, som angives under publicering. Forholdet mellem afhandlingen og bogen angives ikke, herunder hvilke ændringer, der måtte være sket fra manuskript til bog. Forfatteren angives som værende videnskabelig medarbejder ved museet og studerende ved Saxo-instituttet, hvilket må karakterisere forholdet i 2010. Ved opslag på museets hjemmeside den 29. maj 2013 optræder hun ikke som medarbejder ved museet.

(1) er delt i fire dele og underopdelt i ni kapitler. Dertil kommer engelsk resume, bibliografi, interviews og bilag, primært kort og grafisk fremstilling af organisationsstrukturer i NATO. Hovedemnet for afhandlingen er de politiske og militære overvejelser, der ledte frem til opførelsen af Stevnsfortet hhv. Langelandsfortet først i 1950'erne og deres rolle i det danske forsvar under Den kolde Krig, hvor dels beskyttelsen af de danske stræder, dels suverænitetspåstanden af en af NATOs østgrænser, dels spionvirksomhed spillede en stor og afgørende rolle, særligt i diskussioner indenfor NATO om landbefæstningers relevans. Forfatteren mener, at forterne måske allermest var et udtryk for dansk uafhængighed indenfor NATO-alliancen.

Afhandlingen er grundig og med klar angivelse af problemstilling, kilder og metoder samt fuldt annoteret, og karakteriseres som forskning. Hvorvidt den påtænkte publikation følger afhandlingen eller er lavet meget om, kan ikke afgøres.

Vedrørende (2) er der tale om en rapport til en ikke angivet modtager, forfattet af Margit Bech Larsen i 2010. Rapporten synes ikke at bære ISBN-nummer og kan måske bedst karakteriseres som et forarbejde eller meget grundigt arbejdsblad til afhandlingen (1), som også er anvendelig for museets planlægning af udstillingerne i og omkring Stevnsfortet. Rapporten er fuldt annoteret, men er ikke båret af en egentlig, videnskabelig problemstilling, ligesom dens henvisningspraksis til både anvendt litteratur og litteratur "til inspiration" afviger fra den normale standard. Rapporten former sig som en fremadskridende materialefremlæggelse, og i forhold til (1) rummer rapportens afsnit 10.2. en gennemgang af CUBA-krisen. Der er tale om en reflekteret dataindsamling, som danner baggrund for et egentligt forskningsarbejde (1). Det er således vanskeligt at karakterisere (2) som egentlig forskning i.f.t. det almene forskningsbegreb, og (2) kan kun delvist indgå i denne vurdering.

Vedrørende (3) og (4), som begge er at finde på museets hjemmeside www.kalklandet.dk, er der tale om et fint formidlingsarbejde på den indbydende og overskuelige, fagligt bårne hjemmeside. Både (3) og (4) må karakteriseres som formidling og falder udenfor denne vurdering.

Vedrørende (5) er der tale om to artikler forfattet af en af museets inspektører til et hæfte om dansk forsvarsbyggeri, udgivet af Kulturarvsstyrelsen. Med henvisning til, at styrelsen har rekvireret ekstern faglig redaktionel gennemgang til udgivelsen, anføres artiklerne som fagfællebedømte i museets publikationsliste. Hæftet angiver ikke brug af fagfællebedømmelse, og det kan ikke afgøres, i hvilket omfang den redaktionelle bistand har omfattet en skriftlig vurdering, der godtgør den videnskabelige kvalitet, således som det beskrives i Forsknings- og Innovationsstyrelsens definition af fagfællebedømmelse. Artiklerne omhandler dels tyske anlæg i Danmark opført under 2. Verdenskrig, dels den Kolde Krigs forsvar og bygninger 1945-1989. Der er tale om korte, oversigtslige introduktioner til emnerne, der – i tråd med den samlede publikations karakter – ikke giver forskningsindplacering, forskningsproblematikker, teori, metode eller annotation. (5) må således samlet karakteriseres som formidling.

Vedrørende (6) synes det fremsendte at være et forarbejde, udarbejdet i september 2010, til en i 2011 udgivet bog om Stevns Fyr. Teksten er forfattet af en museumsinspektør ved museet. Der må antages at være overensstemmelse mellem manuskript og udgivelse, men det kan ikke via det fremsendte afgøres, i hvilket omfang det er tilfældet. Manuskriptet fremstår som en rapport fra et projektarbejde, hvis formål angives at have været en afdækning af politiske, praktiske og teknologiske beslutninger bag Stevns Fyrs og Redningsstationen Stevns etablering og udvikling samt en fortælling om arbejdslivet. Rapporten bæres således i nogen grad af problemstillinger, hvis formulering dog ikke begrundes, ligesom der i det hele taget ikke gives forskningsmæssig indplacering eller teoretiske overvejelser. Arbejdet

indledes med en redegørelse for anvendt primært kildemateriale, inden der åbnes for en kronologisk oversigt og afsluttes med opsummering. Rapporten er annoteret og karakteriseres – på trods af den fraværende forskningsmæssige indplacering mv. – som forskning. Hvorvidt den endelige publikation følger rapporten eller er lavet meget om kan, som nævnt, ikke afgøres.

Vedrørende (7) er der tale om en upubliceret rapport udarbejdet af en museumsinspektør ved museet. Baggrunden angives at have været et dokumentationsprojekt støttet af Kulturarvsstyrelsens Hastesum i form af interviews, observationer, fotodokumentation, som er suppleret med indsamling af arkivalisk materiale. Rapporten er ikke båret af videnskabelige problemstillinger, men giver smagsprøver fra museets indsamlingsprojekt. Arbejdet fremstår som præsentation af et indsamlingsprojekt, men kan ikke karakteriseres som forskning.

Konklusion og anbefaling

Numrene (3), (4), (5) og (7) kan ikke karakteriseres som forskning ud fra det almene forskningsbegreb og inddrages derfor ikke i denne vurdering. Rapporterne (2) og (6) udtrykker forskning, der er foretaget på museet, men hvis udgivelse fortøner sig. (2) er vist ikke udgivet, endsize tilgængelig, men materialet indgår i (1), der er under publicering, hvorfor (2) unddrager sig forskningsvurdering. (6) fremstår som et upubliceret forarbejde til en publikation, der ikke er indleveret til vurderingen, hvorfor den forskning, der er forelagt museets publikum i dette tilfælde ikke kan inddrages i vurderingen.

Vi vurderer, at de fremsendte numre vidner om, at museet ikke i særlig høj grad har vægtet forskning og dennes publicering ad anerkendte kanaler, men derimod anvendt sit faglige arbejde målrettet til bredere formidling, som www.kalklandet.dk, samt opbygning af baggrundsviden, der dog synes bundet i en afhandling fra en tidligere medarbejder, som ikke mere er på museet. Dog publiceres afhandlingen (1).

Det vurderes, at museets egentlige forskning er decideret lille. Blandt de fremsendte arbejder kan intet af det publicerede karakteriseres som forskning. Dette skal endvidere ses i lyset af, at den foretagne forskning overvejende er tilvejebragt af en tidligere ansat konferensstuderende, Margit Bech Larsen, som en del af dennes studieforløb.

På den baggrund anbefaler vi, at museet udarbejder strategier, der vil kunne sikre museets nuværende medarbejdere mulighed for deltagelse i forskningsprojekter, og – i det omfang dette tilvejebringes – mulighed for at lade projekterne antage karakter af egentlig forskning med henblik på forskningspublicering, hvilket ville munde ud i en egentlig forskningsprofil på museet i fremtiden, som for indværende synes at være ikke-eksisterende.